

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Ἐκ τῆς Μαθηματικῆς καὶ Φυσικῆς Γεωγραφίας (α).

Ἐρώτησις. Τί λέγεται Γεωγραφία;

Ἀπόκρισις. Γεωγραφία λέγεται ἡ ἐπιστήμη ἢ ὁποῖα περιγράφει τὴν γῆν. Ποῖον εἶναι τὸ σχῆμα τῆς γῆς;

Ἡ γῆ εἶναι στρογγύλη, ὡς ταύτην τὴν σφαῖραν ἢ τὸ πορτοκάλιον (β). διὰ τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν ἐπ' αὐτῆς οὔτε τὰς μεγάλας πεδιάδας οὔτε τὰς ἐκτεταμέναις θαλάσσαις, εἰμὴ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων ἢ τῶν πολὺ ἀπομεμακρυσμένων πλοίων.

Τὰ ὄρη δὲν βλάπτουσι τὴν στρογγυλότητα τῆς γῆς;

Τὰ ὄρη οὐδεμίαν βλάβην παρέχουσιν εἰς τὴν στρογγυλότητα τῆς γῆς. διότι παραβαλλόμενα ταῦτα πρὸς τὸ χόνδρον τῆς γῆς εἶνε τίποτε. ἐπειδὴ ἐνθ' ἡ γῆ ἔχει περιφέρειαν 40 χιλιάδων χιλιομέτρων, τὰ ὕψιστα τῶν ὄρεων τῆς μόλις ἔχουσιν ὕψος 8 ἕως 9 χιλιομέτρων.

Πόσον ἀπέχει ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ ἡλίου;

Ἡ γῆ ἀπέχει ἀπὸ τὸν ἥλιον περὶ τὰ δεκαπέντε ἑκατομύρια καὶ τριακοσίας χιλιάδας μυριάδων.

Τί πρᾶγμα εἶναι ὁ ἥλιος καὶ πόσον εἶναι μεγαλείτερος τῆς γῆς;

Ὁ ἥλιος εἶναι σφαῖρα φωτεινὴ καὶ εἶνε μεγαλείτερος ἀπὸ τὴν γῆν περὶ τὸ ἑκατομύριον καὶ τετρακοσίας χιλιάδας φορὰς.

Ὁ ἥλιος εἶναι σῶμα κινητόν;

Ὅχι· ὁ ἥλιος εἶναι σῶμα ἀκίνητον.

Ἡ δὲ γῆ εἶναι σῶμα κινητόν;

Ἡ γῆ ἔχει δύο κινήσεις, μίαν τὴν ὁποῖαν κάμνει εἰς ἓν ἔτος, περὶ τὸν ἥλιον καὶ λέγεται ἐνιαύσιος, καὶ ἄλλην τὴν ὁποῖαν κάμνει περὶ ἑαυτὴν εἰς εἴκοσι τέσσαρας ὥρας καὶ λέγεται ἡμερησία.

Τί παράγεται ἐκ τῶν κινήσεων τῆς γῆς;

Ἡ ἐνιαύσιος τῆς γῆς κίνησις παράγει τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, ἡ δὲ ἡμερησία παράγει τὴν διαδοχὴν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός.

(α) Τὴν Γεωγραφίαν διαιροῦσιν εἰς τρία μέρη· α'. εἰς Μαθηματικὴν γεωγραφίαν, ἣτις θεωρεῖ τὴν γῆν οὐράνιον σῶμα καὶ ἐξετάζει αὐτῆς τὴν θέσιν, τὸ μῆκος καὶ πλάτος, τὴν σχέσιν αὐτῆς πρὸς τὰ ἄλλα οὐράνια σώματα, τὸ σχῆμα αὐτῆς καὶ τὸ μέγεθος· β', εἰς Φυσικὴν γεωγραφίαν, πραγματευομένην περὶ τοῦ ἔξωτερικοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, τῆς περικυκλώσεως αὐτῆν ἀτμοσφαιρας καὶ περὶ θλῶν τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ἀντικειμένων· γ'. εἰς Πολιτικὴν γεωγραφίαν, ἣτις θεωρεῖ τὴν γῆν ὡς κατοικητήριον τοῦ ἀνθρώπου καὶ διαιρεῖ αὐτὴν εἰς ἐπικρατείας κτλ. (β) Ὁ διδάσκαλος δεικνύει εἰς τοὺς μαθητὰς του τὴν σφαῖραν καὶ λέγει εἰς αὐτοὺς ὅτι διὰ σφαῖρας τοιαύτης δυνάμεθα νὰ παραστήσωμεν τὴν γῆν.